

Dosarul nr. 3ra-400/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V. Chisilița)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, G. Dașchevici, V. Negru)

Î N C H E I E R E

14 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Vasile Sturza împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea de a recalcula și achita pensia, împotriva deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 13 mai 2019, Vasile Sturza a depus acțiune în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului și obligarea recalculării și achitării pensiei (f.d.3-5).

În motivarea acțiunii a indicat că, începând cu 6 octombrie 2009, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă ca procuror, conform Legii cu privire la Procuratură nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008, în mărime de 80% față de salariul funcției de procuror, pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului procurorului în exercițiu, proces ce a durat până la sfârșitul anului 2011.

Cuantumul pensiei i-a fost calculat și ulterior recalculat în mărime de 80% din salariul mediu lunar potrivit funcției deținute, cu recalcularea acesteia la fiecare majorare a salariului mediu lunar a procurorului în funcție.

Conform Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr.355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului și pensia pentru vechime în munca s-au majorat cu 35%, începând cu 01 ianuarie 2013.

În opinia reclamantului, conform legislației în vigoare, dreptul la recalcularea pensiei l-a obținut începând cu data de 5 aprilie 2013.

Prin hotărârea instanței de judecată nr. 3- 1497/16 din 31 mai 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată să recalculeze pensia în conformitate cu salariul actual al adjunctului Procurorului General în funcție.

Prin decizia din 01 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost respinsă și menținută hotărârea primei instanțe, prin încheierea din 12 septembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, hotărârea instanței de fond devenind definitivă și executorie.

Reclamantul a mai indicat că hotărârea nominalizată a fost pusă în executare de Casa Națională de Asigurări Sociale începând cu 31 mai 2017, data emiterii hotărârii de către instanța de fond, ceea ce contravine legislației în vigoare, practicii judiciare pe cauzele civile la cererile procurorilor de recalculare a pensiei, precum și legilor care au stat la baza admiterii cererii sale de recunoaștere a dreptului de a i se recalcula pensia.

Casa Națională de Asigurări Sociale a efectuat executarea hotărârii judecătorești din 31 mai 2017, fără a ține cont că dreptul legal l-a obținut la data 5 aprilie 2013 și că executarea recalculării pensiilor majorității procurorilor ce au dobândit acest drept tot pe cale judecătorească, a fost efectuată de către Casa Națională de Asigurări Sociale corect, cum prevede legislația în vigoare, din 5 aprilie 2013.

Reclamantul a mai comunicat că, la 29 martie 2019, a depus o petiție către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat efectuarea achitării pensiei pentru vechime în muncă reieșind din salariul de funcție al adjunctului Procurorului General începând cu 5 aprilie 2013 până la data de 31 mai 2017, perioada ce nu a fost achitată.

Prin răspunsul nr. 1-848 din 26 aprilie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins solicitările privind recalcularea pensiei pentru perioada 5 aprilie 2013 până la 31 mai 2017. Prin refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia pe perioada indicată, i se încalcă un drept prevăzut de lege, drept dobândit prin hotărârea irevocabilă a instanței de judecată la momentul stabilirii pensiei și care nu poate fi restrâns pe viitor.

Reclamantul a solicitat recunoașterea ilegalității răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1848 din 26 aprilie 2019, repunerea în dreptul lezată, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze și să-i achite pensia pentru vechime în munca, reieșind din salariul mediu lunar achitat adjunctului Procurorului General, cu efectuarea achitării începând cu data dobândirii dreptului de recalculare din 5 aprilie 2013 până la data de 31 mai 2017, perioadă ce nu a fost achitată.

Prin hotărârea din 22 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea, s-a anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1-848 din 26 aprilie 2019 cu privire la recalcularea pensiei lui Vasile Sturza și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite lui Vasile Sturza pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat adjunctului Procurorului General, începând cu data de 5 aprilie 2013 până la 31 mai 2017 (f.d.112).

La data de 30 iunie 2020 (f.d.114), reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 22 iunie 2020, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. Ulterior, la data de 30 septembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel motivat.

Prin decizia din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 22 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel, prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios, în raport cu circumstanțele cauzei,

a reținut ca fiind întemeiată soluția primei instanțe referitoare la temeinicia acțiunii, având în vedere că, la caz, sînt aplicabile prevederile alin. (3), lit. b) al art. 51 din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 „Privind salarizarea judecătorilor și procurorilor”, ale Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 „Cu privire la Procuratură”, dar și ale hotărârii Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004, conform căreia dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrînd în contradicție cu art. 22 din Constituție. Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Instanța de apel a statuat că dreptul social invocat de reclamant se materializează prin aceea că, în conformitate cu Legea nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, începînd cu 1 ianuarie 2013, salariul procurorului s-a majorat cu 35%, ținîndu-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcție de procuror

Raportînd normele citate la circumstanțele cauzei, instanța de control judiciar a concluzionat asupra ilegalității răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că la momentul actual, temei legitim de a recalcula pensia ca procuror din salariul majorat al procurorilor în exercițiu, nu există. Or, Casa Națională de Asigurări Sociale, la examinarea cerințelor prealabile, nu a determinat corect raportul juridic în cauză, a interpretat eronat prevederile legale, circumstanțe care, în esență, au și generat aplicarea incorectă a prevederilor legale ce reglementează raporturile juridice legate de stabilirea și recalcularea pensiei reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorilor în exercițiu, ținîndu-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție. În așa fel, i-a fost încălcat dreptul de proprietate (pensie) al reclamantului, dobîndit anterior licit, prin aplicarea obligatorie pentru procurori a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

La 17 februarie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs motivată împotriva deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Pledînd pentru admiterea recursului în sensul declarat, aceasta a menționat că soluția instanței de apel este una ilegală, datorită aplicării eronate a normelor de drept material, or, instanța nu a aplicat prevederile art. 73 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care stipulează expres că actul normativ produce efecte doar cît este în vigoare și, de regulă, nu poate avea efect pe viitor, nu poate fi ultraactivă. La moment, o lege care să prevadă dreptul la recalcularea pensiei procurorilor nu există, deoarece a fost abrogată în anul 2011 și nu poate avea efect pe viitor.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel, pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.

Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 19 ianuarie 2021, fiind notificată recurentei pe 15 februarie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d. 158). Astfel, recursul depus la 17 februarie 2021 este în termen.

La 02 martie 2021, în adresa intimatului Vasile Sturza, a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, însă, pînă la momentul emiterii prezentei încheieri, intimatul nu și-a valorificat acest drept procedural.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar, în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și, în același timp, oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ, și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în

special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO, în jurisprudența sa constantă, statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu